

การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการ
บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร"

ของ นวรัตน์ แสงโพธิ์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัตตา)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิจิตร
ผู้วิจัย	นวรรตน์ แสงโพธิ์
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564
คำสำคัญ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, การบริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 186 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางเครจซี่มอร์แกน และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารทั่วไป

รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ไม่แตกต่างกัน

Title A STUDY OF COMMUNITY PARTICIPATION IN MANAGEMENT
OF SCHOOL OPERATION UNDER THE SECOND
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE PHICHIT

Author NAWARAT SEANGPO

Advisor Assistant Professor Dr. Tussana Siputta, Ph.D.

Academic Paper M.Ed. Independent Study in Educational Administration,
Naresuan University, 2021

Keywords Participation of the Basic Educational Committee School
Administration

ABSTRACT

The purposes of this survey research were to 1) study the participation of the Basic Educational Committee in Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phichit, 2) compare the participation of the Basic Educational Committee in Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phichit based on the respective schools' size. Questionnaire of the participation of the Basic Educational Committee in Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phichit was employed to collect information. To determine the sample size for the study, the Krejcie and Morgan Table was used. One-hundred and eighty-six (186) of the Basic Educational Committee in Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phichit were participated in this study and recruited by using Stratified sampling method based on the respective schools' size. The analytic statistics used for analyzing data included Mean, Standard Deviation, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA).

Results revealed that:

1. In overall, the participation of the Basic Educational Committee in

Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phichit was high level. By considering on each aspect, academic administration and general administration had highest mean, followed by budget administration, whereas personnel administration had lowest mean were found.

2. By comparing the participation of the Basic Educational Committee in Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phichit based on the respective schools' size, it showed that the schools of different sizes rendered the participation of the Basic Educational Committee in Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phichit had no difference.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประสบความสำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปิตตา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด จนการค้นคว้าอิสระสำเร็จสมบูรณ์ได้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา ข้าราชการเกษียณ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นายปัญญา โสตนานา ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลตอบแบบสอบถาม จนสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลได้อย่างสมบูรณ์

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้คำชี้แนะให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

นวรรตน์ แสงโพธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	
ประกาศคุณูปการ.....ช	
สารบัญ.....ซ	
สารบัญตาราง.....ญ	
สารบัญภาพ.....ฉ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....3	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....4	
ขอบเขตของการวิจัย.....4	
สมมติฐานของการวิจัย.....5	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....5	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....7	
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....8	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....25	
การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา.....28	
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....41	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....48	

กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	59
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	61
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	70
บทที่ 5 บทสรุป.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	98
ประวัติผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร.....	55
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	60
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม	61
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ	62
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ	64
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล	66
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป	68
ตาราง 8 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	70
ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ	71

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนก ตามขนาดของสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ.....	74
ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล.....	77
ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป.....	80

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	53
--------------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งความสำคัญของการศึกษานั้นเป็นทั้งกระบวนการและเป็นทั้งเนื้อหาในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ถือเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและการสร้างภูมิปัญญาให้กับสังคม (พงศธร พรหมเทศ, 2550) ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร ที่เป็นเรื่องละเอียดอ่อนจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในเขตชุมชน หมู่บ้าน หรือในเมือง สถานศึกษาไม่สามารถอยู่ตามลำพังได้ โดยปราศจากความร่วมมือของคนในชุมชน ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษา โดยมีหลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งในการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อน ให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษา ได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชน สนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน จึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาส ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายในการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้มีการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือ จากทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และวางแผนไปสู่การปฏิบัติ ก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความร่วมมือ ในรูปแบบญาติภาพ ซึ่งได้แก่ ชุมชนภาคีรัฐบาล นักวิชาการ องค์กรเอกชนและองค์กรธุรกิจ ซึ่งการบริหารการศึกษามีความซับซ้อนกว่าการบริหารงานอื่น และต้องอาศัยรูปแบบการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างการบริหารให้องค์กรคณะบุคคลหรือการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยตัดสินใจ การกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงตามคาดหวังของสังคมและต้องอาศัยการระดมความคิด เพื่อให้เกิดทางเลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจนั้นละเอียดถี่ถ้วนโอกาสผิดพลาดน้อย บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญมาก เพราะบุคคลดังกล่าวมีบทบาทหน้าที่พัฒนาสถานศึกษา กำหนดความต้องการในการปรับปรุงสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นตัวแทนการศึกษาของชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถรู้สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน อันจะช่วยให้การศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและได้ผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพ

ในขณะเดียวกันการจัดการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด จนถึงระดับสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการโดยองค์คณะบุคคลในทุกกระดับ โดยยึดรูปแบบประชาธิปไตยมาช่วยในการตัดสินใจและกำหนดแผนงานเป็นการจัดการแบบอาศัย การมีส่วนร่วมของบุคคลมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

แต่การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อสถานศึกษายังพบว่า นโยบายที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึง บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีปัญหาและอุปสรรค คือ ค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนนิยมเข้าเรียนในโรงเรียนแข่งขันสูง ทำให้จำนวนนักเรียน ของโรงเรียนขนาดเล็กลดลง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรได้รับความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา คือ ควรพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้ใกล้เคียง กับโรงเรียนแข่งขันสูง เพื่อสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำให้กับนักเรียนในระดับตำบล ได้เข้าเรียนโรงเรียนดีใกล้บ้าน พัฒนาคุณภาพทุกโรงเรียนในสังกัดให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน มุ่งสร้างคนสู่การมีงานทำเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการการทำงานร่วมกันผ่านกระบวนการที่มีระบบ (รายงานผลการดำเนินการประจำปีงบประมาณ 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 41)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษา คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 354 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 186 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 หน้า 43) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น

1. ขนาดเล็ก
2. ขนาดกลาง
3. ขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา

หมายถึง การเข้ามามีส่วนในกระบวนการบริหารในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร การจัดทำและติดตามแผนพัฒนาการศึกษา การตรวจสอบและประเมินผลด้านวิชาการ การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินภายนอกสถานศึกษา ชุมชนร่วมส่งเสริมความรู้ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน สนับสนุนและกำหนดสถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกชนิดของสถานศึกษา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ภายใต้หลักแนวคิดการกระจายอำนาจ เพื่อให้การเงินมีความคล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งการวางแผนการใช้งบประมาณ ประจำปีอย่างเป็นระบบ ตลอดจนแสดงวิธีการได้มาซึ่งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณ ระดมทรัพยากรทางการศึกษา การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณตามจุดประสงค์ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลดี มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงานเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดตามเป้าหมายที่วางไว้ มีการร่วมวางแผนการใช้อัตรากำลัง ประเมินผลการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากร พิจารณาจัดหาวิทยากรมาช่วยสอนหรือให้ความรู้ในสถานศึกษา และร่วมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป ภายในสถานศึกษา โดยการประสาน ส่งเสริม เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุมชนร่วมพัฒนาอาคารสถานที่และจัดสภาพแวดล้อม มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ระดมทรัพยากร จัดหาทุนการศึกษา ประสานความร่วมมือชุมชนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมให้และรับข่าวสาร ส่งเสริมพัฒนาร่วมกันให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและคุณภาพที่วางไว้

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร หมายถึง หน่วยงานที่บริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

4. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 โรงเรียน

5. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดตามจำนวนนักเรียน ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 3 ขนาด คือ

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา

5.2 ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน

5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

- 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
- 1.2 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 1.3 ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 1.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
- 1.5 รูปแบบการมีส่วนร่วม
- 1.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

- 2.1 ความหมายของการบริหาร
- 2.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา
- 2.3 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา

- 3.1 ด้านการบริหารวิชาการ
- 3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 3.3 ด้านการบริหารบุคคล
- 3.4 ด้านการบริหารทั่วไป

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ธร สุนทรายุทธ (2551, น. 540) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์การ

อภิชัย นุชเนื่อง (2551, น. 37-38) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ชักนำ และเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งบุคคล กลุ่มบุคคล ชมรม สมาคมและองค์กรต่าง ๆ เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นร่วมกันด้วยความสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับ ส่วนลักษณะของการมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นความร่วมมือ (Cooperating) กันในการทำบางสิ่งบางอย่างด้วยความยินยอมพร้อมใจ ได้แก่ การเข้าร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมแก้ปัญหาของตนเอง เป็นการแบ่งปันและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคมทั้งรายบุคคลและกลุ่ม และปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ได้แก่ การสนับสนุน ติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคม การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคล การร่วมรับผิดชอบร่วมกับกลุ่ม ความต้องการเห็นผลสำเร็จของงาน การได้เข้าร่วมกิจกรรมและการเอื้อให้ได้รับประโยชน์ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, น. 16) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมที่จะได้รับประโยชน์ในด้านการนำเอาความรู้ ความสามารถ (Talent) และทักษะ (Skill) ของคนในองค์กรหรือท้องถิ่นแล้วแต่กรณีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ การเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี อีกทั้งจะกระตุ้นให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ผู้ที่ละเลยหรือเฉยเมยไม่เข้าร่วม จะด้วยเหตุใดก็ตาม ย่อมทำให้เสียสิทธิ์หรือมีสิทธิ์ด้อยกว่าผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมหรือกล่าวได้ว่า การละเลยไม่สนใจเป็นสถานะที่บุคคลปลีกตัวตัวเองออกจากสังคมนั่นเอง

ทรงพล เจริญคำ (2555, น. 25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงานในด้านการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน กระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, น. 232) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเชื่อมโยงระหว่างบุคลากรกับองค์กร เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์กรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการระดมความคิดความร่วมมือจากบุคลากรภายในองค์กร เป็นการกระจายอำนาจ ก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กร

นัยนา ไชยวงศ์ (2556, น. 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ว่าเป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกันร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร

ชุตินาถ หนองธรรม (2560, น. 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการให้ความสำคัญต่อบุคคลทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรจะมีความตั้งใจ และอุทิศตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างแท้จริง

จรัส อติวิทยากรณ์ (2664, น. 267) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

โคเฮน และอัพฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว

ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการดำเนินการด้วย เช่น การจัดองค์กรกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น และการตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์และการประเมินผล

จากการที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล ตลอดจนมีส่วนร่วมรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดและเกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ธร สุนทรายุทธ (2551, น. 540) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ธีระ รุญเจริญ (2553, น. 206) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกันร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, น. 49) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นซึ่งอาจจะเป็นบุคคลภายในหรือภายนอกหน่วยงาน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

วินัย ดิสงส์ และคณะ (2553, น. 12) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทร่วมคิดร่วมวางแผน และร่วมทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารและพัฒนาโรงเรียน จากสภาพปัญหาความล่าช้าในการพัฒนา ความขัดแย้ง การขาดกำลังใจและการขาดทิศทางของคณะทำงาน ผู้เขียนจึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารที่ผสมผสานแนวคิดขึ้น จากการปฏิบัติจริงและศึกษารูปแบบการบริหารของนักบริหารและนักการศึกษา ที่เสนอแนวทางการบริหารจัดการให้ครู นักเรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง และพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สมเดช สีแสง (2553, น. 229) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารภายใน

ขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่าการควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Control หรือ TOC)

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, น. 268) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนาที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้น

สมยศ นาวิการ (2554, น. 21) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของผู้ได้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้บังคับบัญชาของพวกเขา

ถวัลย์ มาศจรัสและวินัย ดิสสงค์ (2556, น. 49) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูง

จากการที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาท ในกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารองค์กร

ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, น. 242) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เมื่อสถานศึกษาเปรียบเสมือนโรงงานมีหน้าที่ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคม จำเป็นจะต้องมีความพร้อมในอุปกรณ์การเรียนการสอน แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีว่าสถานศึกษา ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าว ประเทศของเราไม่อยู่ในฐานะร่ำรวยพอที่จะจัดสรรงบประมาณมาดำเนินการดังกล่าวได้ สิ่งเหล่านี้ชุมชนจะต้องช่วยกันจัดหาสิ่งที่สถานศึกษายังขาดอยู่ เพราะทุกคนต้องการที่จะเห็นบุตรหลานของตนมีความรู้ ดังนั้นสถานศึกษากับสังคมจะต้องประสานร่วมมือกัน จึงจะทำให้ปรัชญาของการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, น. 270) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ

ทุกคนจะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยจะมุ่งมั่น ร่วมมือ อดทนทำงานให้ได้ เพื่อตนเองและเพื่อหน่วยงาน

พิชนาถ เพชรนำชม (2554, น. 18) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนในการทำงาน อันจะทำให้เกิดความรู้สึกรักและผูกพันกับงานหรือองค์กร ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องที่ว่านี้หากมีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน ก็จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กร มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จึงจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมนั้น นอกจากจะมีความสำคัญในด้านประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันแล้ว ยังสามารถสนองให้เกิดความรัก ความผูกพันต่อองค์กรได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

สุภาวดี วัฒนศิริ (2555, น. 17) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา ในกระบวนการเรียนรู้ที่ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจในคุณค่าของตนเอง และนำคุณค่านั้น มาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2556, น.33) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญเพราะ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์กรนั้น โดยมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ร่วมกันแล้วจะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกันและได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมดังนี้

1. ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง
2. กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวาง และเกิดการยอมรับได้
3. เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผล วิวัฒนาการเพื่อความคิด (การเปิดกว้าง) การระดมความคิด (ระดมสมอง) ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้
4. ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้งได้

Hoy and Miskel (n.d. p. 122 อ้างถึงใน สัมพันธ์ อุปลา, 2541, น. 6) กล่าวว่า การมี ส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายไว้ว่ามีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะยืนยันการให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายนั้น แม้ว่าจะเพิ่มระดับความยากไปบ้าง แต่เมื่อผู้ร่วมงานยอมรับแล้ว จะทำให้ผลงานที่สูงกว่าการกำหนดเป้าหมายที่ผู้บริหารทำแต่เพียงลำพัง

จากการที่มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญเพราะเป็นการจัดการศึกษาในชุมชนจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร เข้าใจถึงกระบวนการทำงานต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ลดปัญหาความขัดแย้ง จะทำให้เกิดความผูกพันกันและช่วยกันพัฒนาสถานศึกษาได้ดี เป็นการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกระบวนการทางสังคมของสมาชิกในชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมของการบริหารสถานศึกษา

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

ธร สุนทรายุทธ (2551, น. 555) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง เขาจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้รับบริการตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความราบรื่นมากขึ้น
3. ความผูกพันของพนักงานต่อองค์การเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมกระบวนการขององค์การที่สำคัญ เช่น การตัดสินใจ โดยร่วมคิดร่วมทำมากขึ้น
4. ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วม จะมีความรู้สึกเป็นที่ไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
5. การบริหารผู้ใต้บังคับบัญชา มีความง่ายขึ้น ถ้าหากว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ผูกพันยอมรับการเปลี่ยนแปลง และไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้นการบริหารจะมีความง่าย
6. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจทางการบริหารมาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันในการคิดแก้ปัญหา
7. การตัดสินใจโดยอาศัยการสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์การมีสิ่งย้อนกลับจากพนักงานได้เป็นอย่างดี
8. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ช่วยปรับปรุงทีมงานให้ดีขึ้น ซึ่งทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญกับองค์การได้ดีขึ้น

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, น. 33) กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. เป็นการสร้างสรรค์ให้มีการระดมสรรพกำลังจากบุคคลต่าง ๆ เช่น พลังความคิด สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เป็นต้น
2. เป็นการสร้างบรรยากาศและพัฒนาประชาธิปไตยในการทำงาน

3. ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน เพราะเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีส่วนช่วยให้ประสานงานกันดี

4. การมีส่วนร่วม จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ผิดพลาดน้อย

5. ผลงานที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่บุคลากรทุกคน เพราะทุกคนมีส่วนร่วม ในความสำเร็จของงาน

6. ช่วยให้การงานสำเร็จลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะมีการแบ่งหน้าที่กันทำ

7. สร้างความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติ

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, น. 276-277) กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งการมีส่วนร่วมช่วยให้บรรยากาศและการสื่อสารในองค์กรดีขึ้น ลดความขัดแย้ง ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และองค์กรมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

2. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร โดยฝ่ายบริหารสามารถบริหารบุคลากรได้ง่ายขึ้น การตัดสินใจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

3. ประโยชน์ต่อบุคลากร โดยความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับฝ่ายบริหารและระหว่างบุคลากรด้วยกันดีขึ้น มีความไว้วางใจกันสูง มีความรับผิดชอบและผูกพันกับองค์กรมากขึ้น รวมทั้ง มีความเข้าใจกฎระเบียบและข้อจำกัดขององค์กรเป็นเหตุผลที่จำเป็นต่อการบริหาร หรือการจัดการองค์กร คือ

1) ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง

2) กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวาง และเกิดการยอมรับได้

3) เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผล วิจารณ์การเพื่อความคิด (การเปิดกว้าง) การระดมความคิด (ระดมสมอง) ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้

4) ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้งได้

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, น. 228) กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม คือ

1. ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย เป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความรอบคอบ และประสบการณ์

2. ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมีให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียหายแก่องค์กรได้

3. เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใด ๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้

4. ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5. การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ชุดิกาณูจน์ ทองธรรม (2560, น. 15) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ผูกพัน ไว้วางใจในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพ กระบวนการตัดสินใจมีคุณภาพ เกิดการพึ่งพาตนเอง เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาผ่านกระบวนการทำงาน อีกทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล สะท้อนปัญหาที่แท้จริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ปัญหา เกิดการยอมรับภายในกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อสังคมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจร่วมกัน

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2556, น. 45-46) กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าเราคิดเพียงคนเดียว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะเดียวกันก็เกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่ผู้บริหารสามารถใช้ทดสอบว่าสิ่งที่ตนเองรู้ตรงกับสิ่งที่ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่

3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่าสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจ (team spirit) และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้นและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน มีความเป็นไปได้สูง ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

จากประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมช่วยให้บรรยากาศและการสื่อสารภายในองค์กรดีขึ้น ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับฝ่ายบริหารและระหว่างบุคลากรด้วยกันดีขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน

สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้อง ทำให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น

รูปแบบการมีส่วนร่วม

ธร สุนทรายุทธ (2551, น. 541-542) กล่าวว่า รูปแบบ/ประเภทของการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุด คือการกำหนดตามความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญแบ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนนี้ได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร และการประสานงาน เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

เมตต์ เมตต์การุญจิต (2553, น. 23) กล่าวถึง รูปแบบของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการประชุม
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (อภิปราย พูดคุย ถกเถียง)
3. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
4. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
5. การมีส่วนร่วมในการออมเงิน ทรัพย์สิน หรือวัสดุอุปกรณ์
6. การมีส่วนร่วมในการใช้แรงงาน
7. การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ริเริ่ม
8. การมีส่วนร่วมในการชักชวน
9. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์
10. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
11. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
12. การมีส่วนร่วมในการประสานงาน

13. การมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล

วินัย ดิสงส์ และคณะ (2553, น. 12) กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. รูปแบบคณะกรรมการเพื่อการปรึกษาหารือ (Consulting Management) ช่วยคิดตัดสินใจ และร่วมทำงานเช่น คณะกรรมการสถานศึกษากรรมการที่ปรึกษา
2. รูปแบบการร่วมเสนอแนะ (Suggestion System) โดยวิธีการจัดประชุมรับฟังข้อเสนอแนะ ในแบบฟอร์มหรือเสนอแนะผ่านเทคโนโลยี เป็นต้น
3. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม (Team Working)
4. รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของธุรกิจหรือเป็นเจ้าของรับผิดชอบงานบริหาร เช่น การร่วมลงทุนกับเจ้าของโดยเป็นหุ้นส่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553, น. 16) ได้กำหนดถึงลักษณะการมีส่วนร่วม ที่พบในปรากฏการณ์จริง จะมีได้หลายลักษณะในที่นี้จะแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย และมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดความต้องการความจำเป็น การตัดสินใจเลือกหนทาง วิธีการดำเนินการ การร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ เป็นต้น การมีส่วนร่วมลักษณะเช่นนี้ เป็นรูปแบบ ที่พึงประสงค์ในการดำเนินการ
2. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมที่ผู้กำหนดภาพรวม เป็นบุคคลภายนอก ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมลักษณะแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการบางส่วน หรือร่วมกิจกรรมบางลักษณะ หรือบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมลักษณะที่รัฐบาลให้นโยบาย ให้กรอบกิจกรรม มาให้ชุมชนได้เลือก เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ หรือแบบผู้ใต้บังคับบัญชา มีลักษณะการมีส่วนร่วม แบบเป็นไปตามความต้องการของผู้อยู่เหนือกว่า ผู้มีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบทบาทไม่เท่าเทียมกัน และมีความรู้สึกด้อยอำนาจกว่าอีกฝ่าย เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2553, น. 12) ได้กำหนดการมีส่วนร่วมที่ดำเนินการอยู่ โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 5 ลักษณะ คือ

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียด ของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหรือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อที่จะรับฟังถึงความคิดเห็น และตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม หรือประกอบการจัดทำรายการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมนอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) การประชุมและรับฟังความคิดเห็นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน และฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมในพื้นที่นั้นหรือไม่ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบรูปแบบที่พบเห็นกันบ่อย ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมลักษณะนี้จะต้องจัดเวทีขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และตอบข้อซักถาม การประชุมในระดับนี้อาจจะจัดในระดับที่กว้างขึ้นได้ เพื่อรวมหลาย ๆ ชุมชน ในคราวเดียวกันในกรณีที่มีหลายชุมชนได้รับผลกระทบ

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายซักถาม และให้ความเห็นต่อโครงการ การประชุมอาจจะจัดในที่สาธารณะทั่วไป ผลการประชุมจะต้องนำเสนอต่อสาธารณะ และผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3 การประชาพิจารณา (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการ และฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ การประชุมและคณะกรรมการจัดการประชมนั้นจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับมีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจนและแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน ซึ่งอาจมาจากการร่วมกันกำหนดขึ้นทั้งรูปแบบการประชุม ไม่ควรจะเป็นทางการมากนัก และไม่เกี่ยวข้องกับนัยของกฎหมายที่จะต้องมีการชี้ขาด เหมือนการตัดสินใจในทางกฎหมายการจัดประชุมจึงอาจจัดในหลายวัน และไม่จำเป็นว่าจะต้องจัดเพียงครั้งเดียวหรือสถานที่เดียวตลอดไป

4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในทางปฏิบัติที่จะให้ประชาชนนั้นเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ไม่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ อาจดำเนินการให้ประชาชนได้รับผลกระทบ เลือกรับตัวแทนของตนเข้าไปนั่งในคณะกรรมการใดคณะหนึ่ง ที่มีอำนาจตัดสินใจ รวมทั้งได้รับเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ซึ่งประชาชนจะมีบทบาท ชี้นำการตัดสินใจได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการพิเศษนั้น ๆ ว่าจะมีการวางน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

5. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง ในเชิงของการป้องกันแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม และเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าควรจะได้รับ โดยในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้หลักการเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในหลายมาตรา ซึ่งประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญ ทั้งในรูปของปัจเจก และในรูปขององค์กร และตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติต่าง เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการพ.ศ. 2540 เป็นต้น

จรัส อติวิทย์ภรณ์ (2554, น. 269) กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา สาเหตุ และความต้องการ
2. การร่วมคิดค้นหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา
3. การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ร่วมกันปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย
5. ร่วมกันควบคุม ติดตาม และประเมินผล
6. ร่วมกันปรับปรุง แก้ไข เพื่อไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้นในองค์การอีกต่อไป

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และคณะ (2561, น. 209) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วม สักเคราะห์ได้ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ร่วมกันศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ค้นหาสาเหตุ ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ

ขั้นที่ 2 ร่วมคิด ร่วมวางแผน สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ขั้นที่ 3 ร่วมดำเนินการให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน ความคิดเห็น หรือร่วมบริหารงาน

ขั้นที่ 4 ร่วมติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนา

ขั้นที่ 5 ร่วมในการรับผลประโยชน์ทั้งทางบวกและลบ

ทรงพล เจริญคำ (2563, น. 26) กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กร มีหลายลักษณะ หลายระดับและวิธีการที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้นำและรูปแบบของภาวะผู้นำ ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้น จะทำให้คนในองค์กรมีการสร้างความสัมพันธ์กัน เพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่มีผู้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบและลักษณะของการมีส่วนร่วมนั้น หมายถึง กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่มหลายประเภท หลายระดับ ซึ่งต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้นำและรูปแบบของภาวะผู้นำ มาร่วมกันทำงาน โดยนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และได้แผนหรือแนวทางปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย และทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการศึกษา

สมสมัย เฟื่องงาม (2547) ได้กล่าวว่า การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน มีผู้เกี่ยวข้องที่ต้องปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน

1. สนับสนุนให้มีการทำหลักสูตรและการเตรียมการสอนที่ดี มีครูคนใดนำไปสอนนักเรียน ควรได้รับความรู้และทักษะไม่แตกต่างกัน
2. มีการกำหนดเป้าหมายการเรียนการสอนและความใฝ่ฝันของนักเรียนไว้สูง มีการประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน และการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สนับสนุนผู้ปกครอง หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
4. จัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เป็นสังคมผู้เรียนรู้ มีความเอื้ออาทรและปราศจากสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยทั้งหลายทั้งปวง
5. ครูร่วมมือกันทำงานอย่างนักวิชาชีพ ทำงานเป็นทีม เรียนรู้จากกันและกัน ร่วมมือสร้างองค์ความรู้ วิธีการสอน และสื่อใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน

6. ครูใช้ยุทธวิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ครูสอนทั้งวิชาการ ทักษะ และค่านิยมที่พึงประสงค์

7. ครูจัดการห้องเรียนได้ดีมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน นักเรียนรู้ได้จากครูจากเพื่อน จากเอกสาร และสื่อต่าง ๆ สามารถเรียนรู้และมีโอกาสนำความรู้ไปปฏิบัติด้วยตนเอง ขณะเดียวกัน ครูก็มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ จากนักเรียนด้วย

8. ครูทำการสอนเป็นขั้นตอน เรียงลำดับตามความยากง่ายและก่อนหลังของเนื้อหา และทักษะที่สอนมุ่งสู่การปฏิบัติ การค้นคว้า การสร้างองค์ความรู้ และการนำความรู้ไปเผยแพร่ นักเรียนและผู้ปกครอง

9. ผู้ปกครองเข้าใจบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนตามที่ได้ปรึกษาหารือกับครูผู้สนับสนุน และช่วยเหลือในสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนที่บ้านในชุมชน และแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10. นักเรียนต้องเรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระ ทักษะ และวิธีการเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนานิสัยใฝ่เรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

11. นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมองเห็นความเกี่ยวพันระหว่างสิ่งที่เรียน และชีวิตอนาคตที่มุ่งหวัง

12. นักเรียนและผู้ปกครองร่วมมือกับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในการสร้างโรงเรียนให้เป็นสถานศึกษาที่มีความเอื้ออาทร มีความรับผิดชอบ เป็นชุมชนต่อการเรียนรู้ และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

พินัยกรรม มานะจุติ (2549) ได้กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การให้ชุมชนเข้ามาเยี่ยมชมโรงเรียน โดยทางโรงเรียนทำหนังสือเชิญชวนและแนบตารางแสดงวัน เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กแต่ละชั้นเรียน หรือแสดงตารางเวลาว่างของครูหรือผู้บริหารไว้ด้วย เพื่อการพบปะ สนทนา สร้างความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมของโรงเรียนให้มี ความชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา บทบาทของคณะกรรมการนั้นมีบทบาทในการร่วมตัดสินใจ กำหนดนโยบายให้ความคิดเห็นชอบการตัดสินใจสำคัญของสถานศึกษา และกำกับให้ผู้บริหารปฏิบัติตามนโยบาย หลักเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา

แต่ผู้บริหารมีหน้าที่บริหารและรับผิดชอบตัดสินใจดำเนินงานของตน หรืออาจร่วมกันจัดตั้งสมาคมครู ผู้ปกครอง หรือชมรมผู้ปกครอง ทำหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา

3. การร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นการเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น เช่น กีฬาสี งานวันพ่อ วันแม่ กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ กิจกรรมงานประจำปี กิจกรรมวันปิดภาคเรียน พิธีมอบประกาศนียบัตร งานวันเกิดของโรงเรียน เป็นต้น ลักษณะของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดงาน หรือจำหน่ายและการอาหาร เป็นต้น

4. การร่วมดำเนินงานสถานศึกษา กิจกรรมของสถานศึกษาครอบคลุมงานบริการ 6 งาน ซึ่งชุมชนอาจเข้ามาร่วมดำเนินงานด้วยความถนัด หรือตาม โอกาสที่เหมาะสม เช่น เป็นอาสาสมัคร ผู้ช่วยครู งานการเงินและงบประมาณ งานธุรการ งานสุขภาพอนามัย งานสวัสดิภาพและความปลอดภัย

5. การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ชุมชนอาจเข้ามาร่วมสนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยมอบวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติให้ เช่น เครื่องมือทดลอง อุปกรณ์ทดลองจากธรรมชาติ พืช ผัก ผลไม้ วัสดุดิบจากงานหัตถกรรมของชุมชน ดอกเศษไม้จากการแกะสลัก เศษฝ้ายจากศูนย์ถักทอ ดินสำหรับงานปั้นประเภทเซรามิค เป็นต้น นอกจากสนับสนุน วัสดุดิบแล้ว อาจหมายรวมถึงการสนับสนุนครูจากชุมชน เพื่อทำการฝึกสอนถ่ายทอดงานภูมิปัญญาให้แก่เด็ก ในลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตร กรณีที่โรงเรียนจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น ทักษะศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในและนอกชุมชน หรือจัดแสดงดนตรี เชิดหุ่นสัณจร ชุมชนอาจเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยดูแลเด็ก หรืออำนวยความสะดวกด้านสถานที่ ให้การต้อนรับดูแลวิทยากร บริการเครื่องดื่มหรือร่วมแสดง ตามความประสงค์การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการดำเนินกิจกรรมโครงการของสถานศึกษา และหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมภาพและสืบสานความสัมพันธ์ต่อกันอย่างต่อเนื่องด้วยดี การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน มีประโยชน์ดังนี้

- 1) สร้างเจตคติที่ดีของชุมชนต่อสถานศึกษา
- 2) ชุมชนยอมรับในคุณค่าของตนต่อการสนับสนุนการจัดการศึกษา
- 3) ชุมชนมีความรู้ที่ถูกต้องในการร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก
- 4) ชุมชนเข้าใจหลักการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และส่งเสริมได้อย่างถูกต้อง
- 5) ชุมชนได้รู้จักและทำความเข้าใจกับสื่อการเรียนรู้และช่วยพัฒนาเด็กได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการจัดการศึกษา ต้องยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ

จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หลักการนี้จะต้องอยู่ในสำนึกของทุกคนที่จัดการศึกษาต้องถือเป็นภาระหน้าที่ของตน นับตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบายในระดับรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารศึกษา ครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ต้องคิดและกระทำการต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญและเพื่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ผู้เรียนผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน สามารถเข้ามามีบทบาทที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในฐานะต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือ คณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร และปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับ การมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา

2. บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่กำหนดแผนการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับครู และนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน สนับสนุน ทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

มีความรู้คู่คุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจัดให้บุคลากรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

3. บทบาทหน้าที่ของประชาชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมกำหนดสาระหลักสูตรและแผนพัฒนาการศึกษาหรือรัฐธรรมนูญของสถานศึกษา สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม และจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง

4. บทบาทหน้าที่ของชุมชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือรัฐธรรมนูญของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและ ชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ฉลาด จันทรมบดี (2553) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม สถานศึกษาจะต้องจัดโครงสร้างการบริหารเน้นการทำงานเป็นทีม โดยจัดให้มีองค์คณะบุคคล ทำหน้าที่บริหารและจัดการทุนทางสังคม พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับการมีส่วนร่วมของชุมชน มาใช้อย่างเหมาะสม มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมของ ชุมชนประกอบด้วยคณะบุคคล (ทีม) จำนวน 3 คณะ ได้แก่ คณะผู้บริหารในสถานศึกษา (ทีมงาน) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา คณะหัวหน้างานในสถานศึกษา (ทีมประสาน) ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้าระดับของสถานศึกษาและคณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา (ทีมงาน) ประกอบด้วย ครูที่ทำหน้าที่สอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ สามารถดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาส ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์และจิตอาสาสนับสนุนแหล่งความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับทุนทางสังคมที่มีในชุมชนให้กับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้องค์กรหรือหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานศึกษา จัดทำหน่วยการเรียนรู้

ที่เป็นวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปของสาระเพิ่มเติมทุกระดับผลิตและพัฒนาสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้ประโยชน์จากวิทยากร ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สารสนเทศในสถานศึกษา เพื่อให้บริการแก่ผู้สนใจ ชุมชนและหน่วยงานอื่นขยายผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การดำเนินการของสถานศึกษาให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ

จากการที่มีผู้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา คือ การสร้างเจตคติที่ดีต่อชุมชนกับสถานศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในเขตพื้นที่โรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตามบทบาทหน้าที่ และยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหาร

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, น. 22) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, น. 4) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์ และสภาพแวดล้อม จึงพูดได้ว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

พิมผกา ธรรมสิทธิ์ (2557, น. 4) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการประสานสัมพันธ์ มีระบบ มีระเบียบ กฎเกณฑ์ และสามารถใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ปพนสรรค์ โพธิพิทักษ์ (2560, น. 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรือการอำนวยการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6 M's) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

จากการที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วนโดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหาร

ความหมายของการบริหารการศึกษา

กัลยากร มั่นถาวรวงศ์ (2553, น. 4) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการการเรียนการสอนโดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันพัฒนาสมาชิกขององค์กรให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนที่ดีของสังคม และมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสม

ณัฐรฎา พวงธรรม (2553, น. 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารและพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิถีกระบวนการทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ควบคู่กับการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน เพื่อให้ได้นักเรียน ที่มีคุณภาพ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, น. 44) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคนทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมเพื่อให้บุคคลนั้นดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศตามความเหมาะสมและศักยภาพของบุคคลนั้น

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, น. 23) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเป็นคนดีและสมบูรณ์

พิมพกา ธรรมสิทธิ์ (2557, น. 8) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาคนในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ลินดา ชุมภูศรี (2557, น. 25) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การที่กลุ่มบุคคล ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน โดยอาศัยการวางแผน การวิเคราะห์สภาพปัญหา การวินิจฉัย การสั่ง การควบคุม รวมทั้งการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการภายในสถานศึกษา และยังรวมทั้งการใช้ทรัพยากร ที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน หรือประชาชนทั่วไป โดยมีการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

โรจน์ สารรัตน์ (2558, น. 10) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน ด้วยบุคคลและทรัพยากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนและสังคมมีความเจริญงอกงาม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึก การอบรม การสืบสวน ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จริยธรรมความก้าวหน้า ทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดการสิ่งแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากการที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิดความสามารถให้มีความเจริญงอกงาม ในด้านต่าง ๆ เป็นคนดีของสังคมเพื่อนำสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการ บริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมทั้งนี้ครอบคลุมภาระงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 49) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการ ร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

พิชนาถ เพชรนาชม (2554, น. 9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษานั้นเป็นการพัฒนาคน ให้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาคนทั้ง ทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งในปัจจุบันนี้เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา และอยู่ใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด คือ โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนระดับประถมนั้น กระจายตัวอยู่ทั่วทุกพื้นที่ ในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพราะชุมชนเป็นผู้ได้รับผลกระทบ จากการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยตรง เพราะเหตุนี้ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคต ของตนเอง ว่าต้องการที่จะให้การศึกษาเป็นไปในทิศทางใด

ภารดี อนันต์นาวิ (2555, น. 8) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการ และสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิก ในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาที่กลุ่มเผชิญ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูง หรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ยุคตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น. 11) กล่าวว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการจัดระบบการศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ปฏิบัติงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และรวมไปถึงบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องที่อยู่ภายในองค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ปริมาส กัลยา (2556, น. 12) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจาก คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนภารกิจที่จะต้องปฏิบัตินั้น ได้แก่ การกำหนดแบบแผนวิธีการ วิธีขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จากการที่มีผู้กล่าวถึงความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหาร สถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคนให้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยการบริหารสถานศึกษานั้นต้องอาศัยผู้บริหาร บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา และที่สำคัญจะต้องนำทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร สนับสนุนในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาเป็นรูปแบบ ของการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่เน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ของชุมชน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ซึ่งกล่าวไว้ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

ความหมายการบริหารวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 16) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนด้านการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้ 1) ให้ความเห็น

และข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการอนุมัติการจัดทำหลักสูตรแบบเรียนของสถานศึกษา 2) ให้ข้อเสนอแนะและการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงท้องถิ่นและพัฒนาคุณภาพคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน รวมถึงการพิจารณาให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 4) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนาของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 35-39) กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนวทางให้ครูได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา มีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ประพนธ์ กระแสร์พันธ์ (2554, น. 19) ได้ให้ความหมายการบริหารวิชาการว่า หมายถึง การนำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2557, น. 6) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

นิรมล มากภักดี (2558, น. 50) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาทางด้านวิชาการ นั้นหมายถึง การดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำสื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวางแผน และกำหนดวิธีดำเนินงาน การส่งเสริมการสอน การประชุมอบรมทางวิชาการ

บุญญฤทธิ ระพันธ์ (2561, น. 35) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการผสมผสานทรัพยากรและกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สุทธิยา เพ็ญศรี (2563, น. 12) การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารงาน ในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน งานด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอนงานวัดผลประเมินผลงานนิเทศ งานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือกิจการทุกอย่างภายใน สถานศึกษาที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

กอร์ดัน (Gorton. 1983 : 158 - 164) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ เป็นการดำเนินกิจกรรมทุก ชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียน ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่ งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การเรียน การสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผล และประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร การจัดทำ และติดตามแผนพัฒนาการศึกษา การตรวจสอบและประเมินผลด้านวิชาการ การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินภายนอกสถานศึกษา ชุมชนร่วมส่งเสริมความรู้ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน สนับสนุนและกำหนดสถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทุกชนิดของสถานศึกษา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและมีประสิทธิภาพ สูงขึ้น

ขอบข่ายการบริหารวิชาการ

ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถานที่ที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้านการบริหารงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.7) ได้ให้ความหมายของงานงบประมาณ หมายถึง ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance bass budgeting) โดยมุ่งเน้นผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของงานเชื่อมโยงทรัพยากรกับผลงาน ให้ความสำคัญสระแก่สถานศึกษาในการบริหารจัดการและรับผิดชอบต่อความสำเร็จของงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 น. 40-51) ได้กำหนดการบริหารงานงบประมาณ นั้นหมายถึงภารกิจงานที่เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีการวางแผนกลยุทธ์ จัดทำข้อมูลทรัพยากร จัดทำระบบฐานของข้อมูลสินทรัพย์ และการจัดตั้งกองทุน เพื่อการศึกษาการกำกับตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

ศิลป์ชัย อวงตระกูล (2553 น. 6) ให้ความหมายว่า งานงบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่าย การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

พิชานถ เพชรนาชม (2554 น. 14-15) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานงบประมาณว่า เป็นการบริหารการใช้เงินของสถานศึกษา ภายใต้หลักแนวคิดการกระจายอำนาจเพื่อให้การเงินมีความคล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังเป็นการควบคุมการใช้จ่ายที่ถูกต้อง รัดกุม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สัมมา ธรนิธย์ (2556 น. 100) ได้ให้ความหมายการบริหารงบประมาณว่า หมายถึง แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับรายจ่าย เพื่อมาใช้ในการดำเนินงาน โดยมีการควบคุมการดำเนินงานทางการเงินตามกฎหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขที่แสดงรายรับว่ามาจากที่ใด และรายจ่ายที่ต้องจ่ายตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และค่าใช้จ่ายทรัพยากรที่จำเป็น

นิรมล มากภักดี (2558, น. 51) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในด้านงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดแผนงานการเงิน และการให้ความเห็นชอบให้คำปรึกษาแนะนำการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน แสวงหา ให้การสนับสนุนด้านการเงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และรับทราบผลการดำเนินงานการเงินของโรงเรียน และการระดมทรัพยากรจากชุมชน

พิกรี แก้วนวล (2560, น. 26) การบริหารงบประมาณ หมายถึง การวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ตลอดจนแสดงวิธีการได้มาซึ่งทรัพยากรเหล่านั้น และรวมถึงวิธีการใช้จ่ายทรัพยากรเหล่านั้นด้วยเช่นกัน ซึ่งการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

เชอร์วูด (Sheryood. 1904 : 18) ได้กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ เป็นการแสดงออกมาในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่งแผนนี้จะรวมถึงการประมาณการงบประมาณ กิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่ายตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารด้านงบประมาณ หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ภายใต้หลักแนวคิดการกระจายอำนาจเพื่อให้การเงินมีความคล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งการวางแผนการใช้งบประมาณประจำปีอย่างเป็นระบบ ตลอดจนแสดงวิธีการได้มาซึ่งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณ

ระดมทรัพยากรทางการศึกษา การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณตามจุดประสงค์ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ขอบข่ายการบริหารงบประมาณ

ตามกฎหมายซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ดังนี้

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้าง ที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง

18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดทำบัญชีการเงิน
21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

ด้านการบริหารบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 น. 16) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนในด้านการบริหารบุคคลไว้ว่า 1) แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย 2) กำกับดูแลงานบริหารบุคคลในสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่อ.ก.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด 3) การกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา 4) เสนอความต้องการจำนวนอัตราและตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อ อ.ก.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา 5) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 น. 52 - 64) ได้กำหนดการบริหารงานบุคคล หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วางแผนและเสนอแนะ การแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีเกณฑ์การประเมินผลงาน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ จัดทำทะเบียน ประวัติ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการส่งเสริมพัฒนาสนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

บุคลากร เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการบริหารจัดการทุกระดับที่จะทำให้องค์กรสู่ความสำเร็จเจริญก้าวหน้า และบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล โดยเฉพาะบุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากจะต้องเป็นคนดีและเป็นคนเก่ง แล้วต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ที่รับใช้สังคม มีประสบการณ์พิเศษให้ลักษณะที่เรียกว่า "มืออาชีพ"

คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน มีบทบาทในด้านการบริหารบุคลากร คือ ในการจัดหาบุคลากรนั้น คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกบุคคลสมัครเป็นครู

รวมทั้งสามารถสนับสนุนหรือให้คำแนะนำกับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้พิจารณาแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่คณะที่ปรึกษาเห็นว่ามีความสามารถและมีความเหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ เป็นพิเศษ

รัตนภรณ์ แวกระโทก (2553, น.11) กล่าวว่า เป็นการบริหารทรัพยากรเพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงาน โดยมีเป้าหมายของการบริหารงานบุคคล คือการได้มาซึ่งมีความรู้ความสามารถเหมาะสมตามความต้องการของหน่วยงาน

ประพนธ์ กระแสร์พันธุ์ (2554, น. 32) ได้ให้ความหมายของการบริหารบุคคลว่า หมายถึง การวางแผนการใช้อัตรากำลัง การสรรหาบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ บรรจุ และแต่งตั้งเป็นบุคลากร เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

พิชิต สุตโต (2555, น. 27) ได้ให้ความหมายการบริหารงานบุคคลว่า หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบุคคล ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การคัดเลือก การจัดสรร การจ้างบุคลากร การพัฒนาอบรมบุคลากร การควบคุม ติดตาม ประเมินบุคลากร และการให้พ้นจากตำแหน่งของบุคลากร

วิญญู สาธร (2556, น. 5) กล่าวว่า การบริหารบุคลากรเป็นหัวใจของการบริหารเพราะความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับคน บรรดาสิ่งก่อสร้าง อาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และเงิน แม้จะมีบริบูรณ์สักเพียงใด จะไม่มีความหมายเลย ถ้าคนที่ใช้สิ่งเหล่านี้ ไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะใช้หรือขาดขวัญและกำลังใจที่จะร่วมมือในการปฏิบัติงาน

นิรมล มากภักดี (2558, น. 50) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในด้านบุคลากรนั้น หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดแผนงานบุคลากร การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาแนะนำประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนจัดหาทรัพยากรภายนอก และรับทราบผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

สุทธิษา เพ็ญศรี (2563, น. 26) กล่าวว่า การบริหารบุคลากร หมายถึง กระบวนการ เกี่ยวกับบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่ดี มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงาน เข้ามาทำงานให้ได้ผลดีที่สุด โดยองค์การสามารถดึงดูด รักษาและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถทั้งนี้เพื่อให้องค์การสามารถทำภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามความมุ่งหมาย งานบุคลากร เป็นงานสำคัญงานหนึ่งที่จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ในการดำเนินการเพราะงานบุคลากรเป็นกำลังสำคัญในการบริหารงานด้านอื่น ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพได้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารด้านงานบุคคล หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วม

ในการบริหารบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลดี มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดตามเป้าหมายที่วางไว้ มีการร่วมวางแผนการใช้อัตรากำลัง ประเมินผล การปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากร พิจารณาจัดหาวิทยากรมาช่วยสอน หรือให้ความรู้ในสถานศึกษา และร่วมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานบุคคล

ตามกฎหมายซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ด้านการบริหารงานทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 น. 16) กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนด้านการบริหารทั่วไปไว้ ดังนี้

1. ให้ความเห็นเสนอแนะและให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
2. รับทราบให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกิจการของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง ตลอดจนนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา และความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นและรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง นโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
3. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ดูแลบำรุงรักษาใช้ตลอดจนจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด
4. ให้ความเป็นข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ
5. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งภายในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. ให้ความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานของโรงเรียน

8. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนที่จะเสนอต่อสาธารณชน

9. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนและชุมชน เช่น ด้านสุขภาพ อนามัย กิจกรรมสหกรณ์ การจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน เป็นต้น

10. การพัฒนาอาคารสถานที่และรวมถึงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนและเป็นศูนย์บริการความรู้แก่ชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 65-74) ได้กำหนดการบริหารงานทั่วไป หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการวางแผน และออกแบบระบบงานธุรการ โดยจัดระบบฐานข้อมูล และระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา มีการประสานงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้บริการและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศแก่สาธารณชน รวมถึงการจัดการระบบส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ในสถานศึกษา

การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการกระจายอำนาจของสถานศึกษา โดยทั่วไปจะเป็นกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการงานบุคลากร และงานงบประมาณเพื่อให้เกิดความคล่องตัว สามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยงานธุรการ งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน

งานธุรการ เป็นงานที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ งานธุรการจึงเปรียบเสมือนงานที่คอยประสานหรือสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการจัดทำควบคุมดูแล เอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายและข้อบังคับอื่น ๆ

อาคารสถานที่ เป็นงานที่มีความสำคัญในฐานะที่ให้ความสะดวก และส่งเสริมการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ งานอาคารสถานที่จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน จึงต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารในด้านนี้ให้เหมาะสม ในการสร้างหรือจัดหา การใช้การบำรุงรักษาการควบคุมดูแล และการประเมินผลการใช้ เพื่อการให้บริการ การอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และเพื่อเตรียมพร้อมที่จะรองรับความคิดการเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา เช่น การเพิ่มหรือการลดลงของจำนวนนักเรียนหรือการเปลี่ยนแปลงของชุมชนรวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความเข้าใจอันดี อันก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนองค์กรภายนอกอื่น ๆ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นภารกิจที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งโรงเรียนจะต้องให้การบริการ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเน้นความเข้าใจต่อกันและกันงานกิจกรรมนักเรียน เป็นงานที่สนับสนุนส่งเสริมให้งานวิชาการของโรงเรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ มีการต่อเนื่องเกี่ยวโยงสัมพันธ์ที่ส่งผลให้เกิดทักษะชีวิตแก่นักเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้านให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และส่งผลไปถึงการพัฒนาสังคมต่อไป

ประพนธ์ กระแสร์พันธุ์ (2554, น. 33) ได้กล่าวว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของสถานศึกษา แต่ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับงานอื่น ๆ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในการบริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

พิชนาถ เพชรนาชม (2554, น. 18) ได้ให้ความหมายของการบริหารทั่วไปว่า เป็นการดำเนินงานด้านธุรการ งานด้านเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานด้านพัฒนาระบบข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ งานด้านประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา งานด้านจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานด้านส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ งานด้านงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป งานด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม งานด้านการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษา งานด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน งานด้านบริการสาธารณะและงานประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงงานด้านการศึกษาด้วย

ยัน แก้วบุญมา (2554, น. 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารทั่วไปว่า หมายถึง การจัดทำแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา การปฏิบัติการกิจตามแผนที่กำหนดไว้ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ การพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในชุมชน รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ

พัชราภรณ์ เย็นมนัส (2558, น. 53) ได้ให้ความหมายของการบริหารทั่วไปว่า หมายถึง การดำเนินการบริหารหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย และคุณภาพที่วางไว้

นิรมล มากภักดี (2558, น. 50) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ในด้านบริหารทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดแผนงาน ให้คำปรึกษา แนะนำประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบริการในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนและชุมชน

พิกரி แก้วนวล (2560, น. 26) การบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารงานอื่น ๆ ที่ไปช่วยสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะงานวิชาการเปรียบเสมือนหัวใจหลักของการจัดการศึกษา และยังช่วยสนับสนุนงานบริหารงบประมาณและงานบริหารบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารด้านทั่วไป หมายถึง การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป ภายในสถานศึกษา โดยการประสาน ส่งเสริม เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุมชนร่วมพัฒนาอาคารสถานที่และจัดสภาพแวดล้อม มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ระดมทรัพยากร จัดหาทุนการศึกษา ประสานความร่วมมือชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมให้และรับข่าวสาร ส่งเสริมพัฒนาร่วมกันให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและคุณภาพที่วางไว้

ขอบข่ายการบริหารทั่วไป

ตามกฎหมายซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร
หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (ท) การรายงานผลการปฏิบัติงาน
20. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
21. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นตัวแทนของชุมชนอย่างแท้จริงที่จะเข้ามาบริหารสถานศึกษาร่วมกับผู้บริหารหรือบุคลากรอื่น

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) หมวด 5 การบริหารและจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ กล่าวว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากสารดังกล่าว การกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นสภาพจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนที่ 27 ก ดังนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

"สถานศึกษา" หมายความว่า โรงเรียน วิทยาลัย หรือหน่วยงานการศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณจากรัฐแต่ละแห่ง ยกเว้นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียนรู้

"สถานศึกษาขนาดเล็ก" หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน

"สถานศึกษาขนาดใหญ่" หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนเกินสามร้อยคนขึ้นไป

"ผู้ปกครอง" หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของนักเรียน และให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งนักเรียนอยู่ด้วยเป็นประจำหรือซึ่งนักเรียนอยู่รับใช้การงาน

"ครู" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ

"องค์กรชุมชน" หมายความว่า ชุมชนหรือองค์กรที่มีประชาชนรวมตัวกันไม่น้อยกว่าเจ็ดคน เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนโดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี มีผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับรอง และมีที่ตั้งแน่นอน อยู่ในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษา หรือท้องที่ตำบล หรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับการจัดตั้งตามกฎหมายที่สถานศึกษาตั้งอยู่

"ศิษย์เก่า" หมายความว่า ผู้ซึ่งสถานศึกษารับรองว่าสำเร็จการศึกษาจากหรือเคยศึกษา

"ผู้อำนวยการ" หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่ละแห่ง

"ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา" หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาตั้งอยู่

ข้อ 2 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประกอบด้วย

- (1) ประธานกรรมการ
- (2) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน
- (3) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนครู จำนวนหนึ่งคน
- (4) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน
- (5) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน
- (6) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวนหนึ่งคน
- (7) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวนหนึ่งรูป หรือหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนสองรูปหรือสองคนหรือหนึ่งรูปและหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่
- (8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนหกคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 3 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 วรคหนึ่ง ต้อง

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (5) ไม่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษานั้นหรือกรณีสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่เป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีลักษณะตาม (5) ต้องออกจากการเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะดังกล่าวหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบกิจการหรือการใด ๆ อันมีลักษณะดังกล่าวแล้วต่อผู้อำนวยการภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับแต่งตั้ง หากมิได้ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ

ข้อ 4 นอกจากคุณสมบัติตามข้อ 3 แล้ว กรรมการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) กรรมการตามข้อ 2 (2) ต้องเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น

(2) กรรมการตามข้อ 2 (3) ต้องเป็นข้าราชการครู

(3) กรรมการตามข้อ 2 (6) ต้องเป็นศิษย์เก่า

(4) กรรมการตามข้อ 2 (8) ต้องไม่เป็นกรรมการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเกินสามแห่งในเวลาเดียวกัน

(5) กรรมการตามข้อ 2 (2) (4) (6) หรือ (8) ต้องไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษาหรือที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

ข้อ 5 ให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (2) และ (3) ให้บุคคลแต่ละประเภทเสนอชื่อผู้ซึ่งเห็นสมควรเป็นกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้น ให้ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือประเภทละหนึ่งคน ทั้งนี้ โดยให้แต่ละประเภทแยกกันดำเนินการ

(2) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (4) ให้องค์กรชุมชนเสนอชื่อผู้ซึ่งเห็นสมควรเป็นกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้น ให้ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือจำนวนหนึ่งคน ในกรณีไม่มีองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่ หรือมีแต่ไม่เสนอชื่อผู้แทนเข้ารับเลือกเป็นกรรมการให้ผู้อำนวยการสรรหาผู้แทนองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงใกล้เคียงหรือในท้องที่ตำบลหรือแขวงของเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงเป็นกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนในสถานศึกษานั้น

(3) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (5) ให้ดำเนินการโดยสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(4) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (6) ให้ดำเนินการโดยให้ศิษย์เก่าเสนอชื่อผู้ซึ่งเห็นสมควรเป็นกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้น ให้ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน ในกรณีสถานศึกษาตั้งใหม่และไม่มีศิษย์เก่า ให้สรรหาและเลือกเฉพาะกรรมการตามข้อ 3 (2) (3) (4) (5) (7) และ (8) จนกว่าจะมีศิษย์เก่าซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 ทำหน้าที่ผู้แทนศิษย์เก่า

(5) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (8) ให้ดำเนินการโดยการพิจารณาร่วมกันของผู้ซึ่งได้รับการสรรหาและได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และผู้อำนวยการให้ได้จำนวนสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนเจ็ดคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(6) การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการ ให้ผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และผู้อำนวยการ ร่วมกันเลือกประธานกรรมการจากผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (5)

ข้อ 6 ให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อผู้ซึ่งได้รับการสรรหาและได้รับเลือกตามข้อ 5 ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการในกรณีสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อผู้ซึ่งได้รับการสรรหาและได้รับเลือกตามข้อ 5 ต่อนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการ และให้แจ้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ

ข้อ 7 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 วรรคหนึ่ง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการประเภทเดียวกันหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่สถานศึกษาที่มีข้าราชการครูเพียงคนเดียวให้ดำรงตำแหน่งกรรมการตามข้อ 2 (3) ติดต่อกันเกินสองวาระได้

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 วรรคหนึ่ง พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 3 หรือข้อ 4

(5) พ้นจากการเป็นพระภิกษุ เฉพาะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนซึ่งเป็นพระภิกษุสงฆ์

ข้อ 9 ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการตามข้อ 2 วรรคหนึ่ง พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหา เลือก และแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการแทนภายใน เก้าสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการก็ได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการตามข้อ 2 วรรคหนึ่ง พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการที่เหลืออยู่เลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

ในกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 วรรคหนึ่ง จะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระ และให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการซึ่งแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 10 สถานศึกษาตั้งใหม่ ให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตั้งสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2543 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 41 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 38 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนี้

1. กำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศคำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

3. มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด

4. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ตามภาระงาน 4 ด้าน ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 ดังนี้

ด้านวิชาการ

1. ให้ข้อมูลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรับประเมินจากภายนอก
2. ให้ความเห็นชอบเรื่องการวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบกรณีที่สถานศึกษานำเอารายวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านงบประมาณ

1. ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
3. ให้ความเห็นชอบการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
4. ให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. ให้ความเห็นชอบการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

ด้านการบริหารงานบุคคล

1. กำกับดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดกำหนด
2. เสนอความต้องการและให้ความเห็นชอบการวางแผนอัตรากำลังของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณา
3. ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา ต่อผู้บริหารสถานศึกษา

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 กฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมอบหมายด้านการบริหารทั่วไป

1. ให้ความเห็นชอบการวางแผนการบริหารงานการศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบการรับนักเรียน
3. ให้ความเห็นชอบเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
4. ให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุพจน์ ไวยรัตน์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประโคนชัย 5 และ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประโคนชัย 5 และ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ จะอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปด้านการบริหารงานงบประมาณ และต่อด้วยด้านการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดนั้นคือควรมีการประชุมเพื่อเสริมทักษะในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน รองลงมาคือควรจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีการศึกษาให้เพียงพอควรบริหารงานงบประมาณด้วยความโปร่งใสและควรจัดหา และสนับสนุนการใช้สื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัยตามลำดับ

ดิเรก อนันต์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88, 3.97, 4.00, และ 4.20 ตามลำดับ) เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุสดีย์ ดอหะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐดังกล่าวข้างต้น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐดังกล่าวข้างต้น เมื่อแยกตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน และระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการนั้น ให้สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การใช้งบประมาณต่าง ๆ ส่วนในด้านการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วม ในการผลักดัน สรรหา และพัฒนาบุคลากร ในด้านการบริหารงานทั่วไป คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตลอดจน จัดแหล่งเรียนรู้ของชุมชนที่เหมาะสม สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน

รุ่งฤดี แคล้วคลาด (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 4) ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 5) แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

พบว่า คณะกรรมการได้เสนอคณะทำงานในด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติประจำปี การจัดทำสารของหลักสูตร การจัดการทรัพยากร การใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ภายในท้องถิ่น รวมทั้งการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการด้วยเช่นกัน

ศุภรัตน์ ชำนิธรรการ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะ ผู้ที่มีสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต่างกันแต่มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ปรับปรุงพัฒนาในการบริหารวิชาการ การบริหารบุคคลการบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป ในสถานศึกษาร่วมกันตลอดทุกด้าน จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบจึงไม่แตกต่างกัน

สุขตา แดงสุวรรณ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กาญจนา โลทิม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือด้าน การบริหารทั่วไป รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ และด้านที่มีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านวิชาการ

พิกรี แก้วนวล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุ และระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 ด้าน พบว่า ด้านวิชาการ 1) ต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน 2) ต้องมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ด้านการบริหารงบประมาณ 1) ต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้รายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณในแต่ละปีของสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและวางแผนการใช้งบประมาณภายในสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล 1) ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติ เกี่ยวกับการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาสอนในสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการผู้เขียนประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการบริหารทั่วไป 1) คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารของสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

กอบกุล การควรคิด (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า สถานภาพและเพศที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเชิงสถานภาพ ตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไป และด้านวิชาการมากที่สุด ในขณะที่ตัวแทนผู้ปกครองซึ่งมีส่วนร่วมในระดับมาก จะมีส่วนร่วม

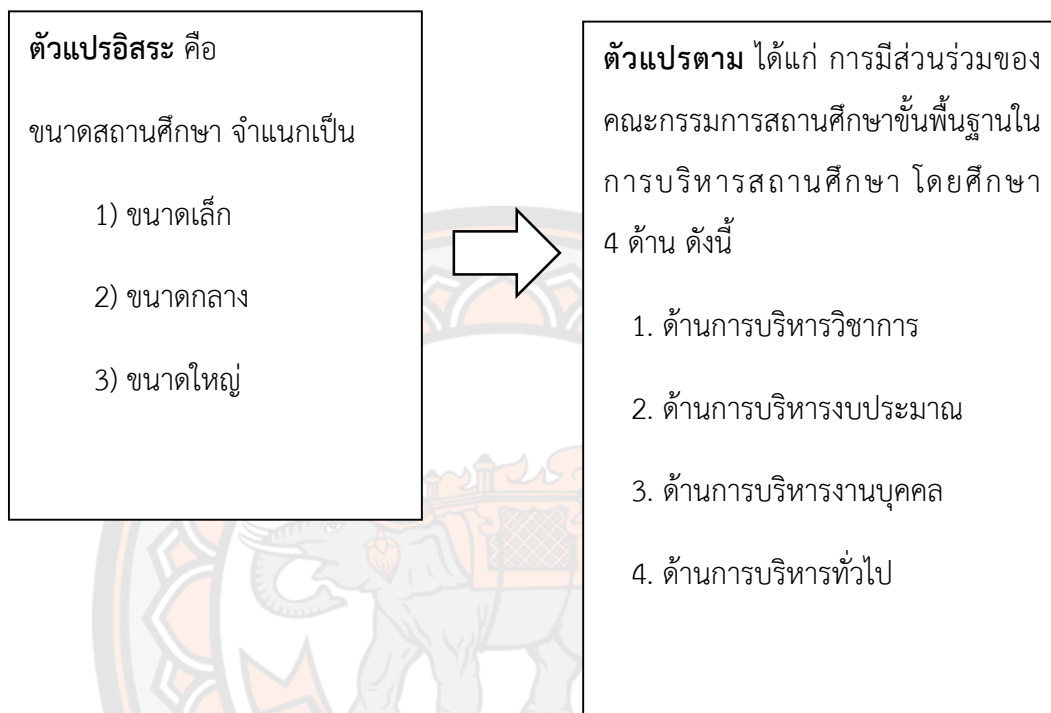
ในด้านงบประมาณมากที่สุดในเชิงตัวแปรด้านเพศ เพศชายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปมากที่สุด ในขณะที่เพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณมากที่สุด

บุญญฤทธิ์ ระพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนิรัตน์ จันทรานุวัฒน์กุล (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ดังแสดงในภาพ

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 354 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 186 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางเครจซี่มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 หน้า 43) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	คณะกรรมการสถานศึกษา	คณะกรรมการสถานศึกษา
ขนาดเล็ก	219	115
ขนาดกลาง	75	39
ขนาดใหญ่	60	32
รวม	354	186

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ขนาดสถานศึกษา
ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารวิชาการ	จำนวน	10	ข้อ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	จำนวน	7	ข้อ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวน	7	ข้อ
4. ด้านการบริหารทั่วไป	จำนวน	9	ข้อ

รวมทั้งสิ้นจำนวน 33 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
(Rating scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จากนั้น นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน
เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้อง
ระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อคำถาม รายนามผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา ข้าราชการเกษียณ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชา
บริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนา
การบริหาร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.3 นายปัญญา โสธานา ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่
0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบให้มีความเหมาะสมตามค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

7. นำเสนอแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้
(try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2564 ใช้ทดลองกับคนจำนวน 30 คน จากโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าเท่ากับ 0.98

8. นำข้อมูลจากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและประสานขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการตอบแบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 ฉบับ สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าทางสถิติได้ทั้งหมด 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43)

- 4.51-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	115	61.83
ขนาดกลาง	39	20.97
ขนาดใหญ่	32	17.20
รวม	186	100

จากตาราง 2 พบว่า จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา แบ่งออกเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็ก มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 61.83 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดกลาง มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.97 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดใหญ่มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษามี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ดังปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา	จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับการมีส่วนร่วม
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารวิชาการ	3.85	0.46	มาก
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	3.81	0.61	มาก
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.72	0.61	มาก
4	ด้านการบริหารทั่วไป	3.85	0.59	มาก
รวม		3.83	0.43	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.81$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.72$)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	3.81	0.57	มาก
2	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น	3.73	0.72	มาก
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	3.70	0.72	มาก
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การศึกษา	3.62	0.67	มาก
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบและประเมินผลงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.69	0.68	มาก
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประกันคุณภาพภายในและการประเมิน ภายนอกสถานศึกษา	3.73	0.73	มาก

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{X}$	S.D.	
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษา	3.76	0.64	มาก
8	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	3.74	0.76	มาก
9	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในจัดหา สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน	3.81	0.74	มาก
10	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนและกำหนดสถานที่ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้	3.61	0.70	มาก
รวม		3.85	0.46	มาก

จากตาราง 4 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) และสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในจัดหา สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน($\bar{X} = 3.81$) รองลงมา คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและกำหนดสถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.61$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนการใช้งบประมาณประจำปี	3.82	0.66	มาก
2	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามการจัดสรร งบประมาณ	3.76	0.82	มาก
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณ สถานศึกษา	3.80	0.77	มาก
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการช่วยระดมทรัพยากรทางการศึกษา	3.96	0.69	มาก
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการ บริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา	3.55	0.77	มาก
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามประเมินผล การใช้งบประมาณ	3.65	0.84	มาก

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{X}$	S.D.	
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามรายงานผล การใช้งบประมาณตามจุดประสงค์	3.62	0.76	มาก
รวม		3.81	0.61	มาก

จากตาราง 5 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยระดมทรัพยากรทางการศึกษา ($\bar{X}=3.96$) รองลงคือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณประจำปี ($\bar{X}=3.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.55$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง	3.30	0.75	ปานกลาง
2	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.59	0.88	มาก
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในสถานศึกษา	3.46	0.77	ปานกลาง
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร สถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.65	0.71	มาก
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากรใน สถานศึกษาพัฒนาตนเอง	3.76	0.63	มาก
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพิจารณา จัดหาวิทยากรมาช่วยสอน วิชาที่ขาดแคลนหรือให้ความรู้ใน สถานศึกษา	3.52	0.58	มาก

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{x}$	S.D.	
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับ บุคลากรในสถานศึกษา	3.68	0.78	มาก
รวม		3.72	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อัตรากำลังและการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง ($\bar{X}=3.76$) รองลงมาคือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X}=3.68$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง ($\bar{X}=3.30$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาอาคารสถานที่ในสถานศึกษา	3.83	0.73	มาก
2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.03	0.85	มาก
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับ หน่วยงานอื่น ๆ	3.81	0.80	มาก
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการศึกษา	3.81	0.78	มาก
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดหาทุนการศึกษาช่วยเหลือ นักเรียนขาดแคลน	4.01	0.89	มาก
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประสานความร่วมมือชุมชนในการ จัดการศึกษา	3.87	0.79	มาก

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=186)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		$\bar{X}$	S.D.	
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.09	0.73	มาก
8	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการให้และรับข่าวสารเพื่อประสาน ชุมชนอยู่เสมอ	4.00	0.75	มาก
9	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมจัดกิจกรรม และร่วมพัฒนากับชุมชน	4.00	0.86	มาก
รวม		3.85	0.59	มาก

จากตาราง 7 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.09$) รองลงมาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.03$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานอื่น ๆ และสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.81$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

1. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล
และด้านการบริหารทั่วไป ดังปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา	เล็ก (1) (n=115)		กลาง (2) (n=39)		ใหญ่ (3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
		3.90	0.41	3.79	0.62	3.75	0.44	1.59	0.21	
1	ด้านการบริหารวิชาการ									
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	3.83	0.65	3.79	0.62	3.75	0.44	0.20	0.82	
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.76	0.57	3.69	0.66	3.63	0.71	0.63	0.54	
4	ด้านการบริหารทั่วไป	3.90	0.61	3.79	0.66	3.75	0.44	0.98	0.38	
โดยรวม		3.86	0.35	3.79	0.615	3.75	0.44	0.97	0.38	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ในภาพรวมโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีความแตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีความแตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	เล็ก(1) (n=115)		กลาง(2) (n=39)		ใหญ่(3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของ สถานศึกษา	3.86	0.51	3.69	0.80	3.75	0.44	1.45	0.24	
2	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น	3.71	0.70	4.03	0.81	3.41	0.50	7.05*	0.00	2>1, 1>3
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	3.69	0.70	3.82	0.76	3.59	0.71	0.92	0.40	

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	เล็ก(1)		กลาง(2)		ใหญ่(3)		F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		(n=115)		(n=39)		(n=32)				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา	3.56	0.73	3.79	0.62	3.63	0.49	1.84	0.16	
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.69	0.65	3.77	0.87	3.59	0.50	0.58	0.56	
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกสถานศึกษา	3.74	0.74	3.69	0.66	3.72	0.81	0.06	0.94	
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษา	3.77	0.62	3.62	0.67	3.91	0.64	1.88	0.16	
8	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	3.90	0.81	3.46	0.68	3.50	0.51	6.97*	0.00	1>3, 3>2

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	เล็ก(1) (n=115)		กลาง(2) (n=39)		ใหญ่(3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
		3.83	0.80	3.69	0.66	3.88	0.61	0.64	0.53	
9	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในจัดทำ สนับสนุนสื่อ การเรียนการสอน	3.63	0.72	3.67	0.77	3.47	0.51	0.81	0.45	
10	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน และกำหนดสถานที่ประชุมเป็นแหล่งเรียนรู้	3.90	0.40	3.79	0.62	3.75	0.44	1.59	0.21	
โดยรวม										

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	เล็ก(1) (n=115)		กลาง(2) (n=39)		ใหญ่(3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การใช้งบประมาณประจำปี	3.86	0.69	3.77	0.74	3.75	0.44	0.51	0.60	
2	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามการจัดสรรงบประมาณ	3.81	0.91	3.54	0.79	3.88	0.34	1.97	0.14	
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน ช่วยเหลือด้านงบประมาณสถานศึกษา	3.78	0.81	3.69	0.66	3.97	0.70	1.20	0.31	
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยระดม ทรัพยากรทางการศึกษา	3.95	0.61	3.95	0.89	4.03	0.74	0.19	0.83	

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	เล็ก(1)		กลาง(2)		ใหญ่(3)		F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		(n=115)		(n=39)		(n=32)				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา	3.63	0.85	3.36	0.67	3.50	0.51	1.98	0.14	
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณ	3.66	0.93	3.62	0.67	3.66	0.70	0.04	0.96	
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการใช้งบประมาณตามจุดประสงค์	3.57	0.77	3.79	0.77	3.59	0.71	1.34	0.26	
โดยรวม		3.83	0.65	3.79	0.62	3.75	0.44	0.20	0.82	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาปิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาปิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ทั้งหมดไม่เกิดความแตกต่างกัน

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	เล็ก(1) (n=115)		กลาง(2) (n=39)		ใหญ่(3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง	3.19	0.76	3.46	0.68	3.50	0.72	3.36*	0.04	3>2, 2>1
2	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.53	0.92	3.87	0.83	3.47	0.72	2.62	0.08	
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา	3.40	0.81	3.49	0.68	3.63	0.71	1.10	0.33	
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.70	0.65	3.49	0.68	3.66	0.90	1.38	0.25	

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	เล็ก(1)		กลาง(2)		ใหญ่(3)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		(n=115)		(n=39)		(n=32)				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนา ให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง	3.86	0.58	3.79	0.77	3.38	0.49	8.06*	0.00	1>2, 2>3
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา จัดหาวิทยากร มาช่วยสอนวิชาที่ขาดแคลนหรือให้ความรู้ในสถานศึกษา	3.61	0.56	3.28	0.65	3.50	0.51	4.82*	0.01	1>3, 3>2
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างขวัญกำลังใจ ในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา	3.69	0.80	3.59	0.68	3.75	0.84	0.39	0.68	
โดยรวม		3.76	0.57	3.69	0.66	3.63	0.71	0.63	0.54	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากร
 ในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง และสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา จัดทำวิทยากรมาช่วยสอน
 วิชาที่ขาดแคลนหรือให้ความรู้ในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	เล็ก(1) (n=115)		กลาง(2) (n=39)		ใหญ่(3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ในสถานศึกษา	3.90	0.81	3.69	0.66	3.75	0.44	1.36	0.26	
2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.11	0.86	3.59	0.68	4.25	0.84	7.37*	0.00	3>1, 1>2
3	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานอื่น ๆ	3.71	0.81	3.92	0.90	4.00	0.51	2.19	0.12	
4	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการศึกษา	3.88	0.75	3.79	0.77	3.59	0.88	1.69	0.19	

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	เล็ก(1) (n=115)		กลาง(2) (n=39)		ใหญ่(3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
5	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดหาทุนการศึกษาช่วยเหลือแก่นักเรียน ขาดแคลน	4.10	0.96	3.85	0.84	3.88	0.61	1.56	0.21	
6	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประสานความร่วมมือชุมชนในการจัด การศึกษา	3.86	0.74	3.79	0.62	3.97	1.12	0.43	0.65	
7	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.24	0.63	3.64	0.78	4.09	0.78	11.13*	0.00	1>3, 3>2
8	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการให้และรับข่าวสารเพื่อประสานชุมชนอยู่ สม่ำเสมอ	3.98	0.69	3.97	0.90	4.09	0.78	0.30	0.74	

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	เล็ก(1) (n=115)		กลาง(2) (n=39)		ใหญ่(3) (n=32)		F	Sig.	เปรียบเทียบ รายคู่
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
		4.25	0.78	3.44	0.79	3.78	0.87	16.66*	0.00	1>3, 3>2
9	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมให้สถานศึกษา ร่วมจัดกิจกรรมและร่วม พัฒนากับชุมชน									
โดยรวม		3.90	0.61	3.79	0.61	3.75	0.44	0.98	0.38	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้
คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้สถานศึกษา ร่วมจัดกิจกรรมและร่วมพัฒนากับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 354 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ขนาดของสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารทั่วไป รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

ของสถานศึกษาและสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในจัดหา สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและกำหนดสถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยระดมทรัพยากรทางการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยระดมทรัพยากรทาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง และการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง และข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วม

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

2.1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ไม่พบว่าแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง และสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดหาวิทยากรมาช่วยสอนวิชาที่ขาดแคลนหรือให้ความรู้ในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป ไม่พบว่าแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมจัดกิจกรรม และร่วมพัฒนากับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำงานไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ทั้งร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ตามบทบาทหน้าที่ และยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญฤทธิ์ ระพันธ์ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ พิกรี แก้วนวล (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก

1) ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร การจัดทำและติดตามแผนพัฒนาการศึกษา การตรวจสอบและประเมินผลด้านวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกชนิดของสถานศึกษา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก อนันต์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุณีรัตน์ จันทรานุวัฒน์กุล (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ภายใต้หลักแนวคิดการกระจายอำนาจเพื่อให้การเงินมีความคล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งการวางแผนการใช้งบประมาณประจำปีอย่างเป็นระบบ การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกิริ แก้วนวล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมด้านบริหารงบประมาณโดยรวม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ กอบกฤษ การควรคิด (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3.) ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบุคคล การร่วมวางแผน การใช้อัตราค่าจ้าง ประเมินผลการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากร และร่วมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสดีย์ ดอหะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐดังกล่าวข้างต้น ในด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ กาญจณา โลหิติม (2560) ได้ทำการ

วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป ภายในสถานศึกษา โดยการประสาน ส่งเสริม เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุมชนร่วมพัฒนาอาคารสถานที่และจัดสภาพแวดล้อม มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ระดมทรัพยากรจัดหาทุนการศึกษา ประสานความร่วมมือชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมให้และรับข่าวสาร ส่งเสริมพัฒนาาร่วมกันให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย และคุณภาพที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรัตน์ ขานีธูการ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ บุญญฤทธิ์ ระพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขนาดสถานศึกษาไม่ใช่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพราะคณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้การดำเนินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรัตน์ ขานีธูการ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีความคิดเห็น

ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ บุญญฤทธิ์ ระพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและกำหนดสถานที่ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้
2. ด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ของสถานศึกษา
3. ด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง และการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
4. ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับ หน่วยงานอื่น ๆ และสนับสนุนการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
2. ควรศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่อะเสริฐ. (2557). *การบริหารวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เสริมสินพรเพรสซิสเต็ม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(รสพ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*.
- กัลยากร มั่นถาวรวงศ์. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ*. 14(57), 11-14.
- กาญจนา โลทิม. (2560). *การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- กอบกฤษ การควรคิด. (2561). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
- ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). *หลักการและทฤษฎีการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สงขลา :หมการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลาด จันทสมบัติ. (2553). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น*. *วารสารการบริหารและพัฒนา*. 2(1), 175-189.
- ชุตติกาญจน์ ทองธรรม. (2560). *การศึกษาการมีส่วนร่วมการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- ณัฐรภา พวงธรรม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัคบอยส์.

- ถวัลย์ มาศจรัส, และวินัย ดิสงส์. (2556). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี.
- ดิเรก อนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (สารนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ทรงพล เจริญคำ. (2555). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และการประเมินภายนอกรอบ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎีวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นิรมล มากักดี. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี
- บุญญฤทธิ์ ระพันธ์. (2561). การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์. (2560). แนวคิดสู่การปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ปริมาส กัลยา. (2556). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. (การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา
- ประพนธ์ กระแสร์พันธุ์. (2554). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ บริหารสถานศึกษาเขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี:

มหาวิทยาลัยบูรพา

พัชรภรณ์ เย็นมนัส. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

พิชนาถ เพชรนาชม (2554). ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิชิต สุดโต. (2555). การศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พิทยาภรณ์ มานะจุติ. (2549). การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. เชียงใหม่: แพรวงการพิมพ์.

พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์. (2557). หลักการบริหารการศึกษา. อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

พงศธร พรหมเทศ. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

พิกรี แก้วนวล. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาวดี อนันต์นาวิ. (2555). หลัก แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: มนตรี.

ภิญโญ สาธร. (2556). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การจัดการศึกษาท้องถิ่น โดยชุมชน เพื่อชุมชน และสังคมไทย. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารการจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.

ยัน แก้วบุญมา. (2554). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน.

- (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
 ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลอง
 หลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.
 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
 รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา:
 นำศิลป์โฆษณา
 รุ่งฤดี แคล้วคลาด. (2557). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหาร
 สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
 รุสดี คอหะ. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการ
 จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้ม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส. (วิทยานิพนธ์ศึกษา
 ศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ไรจน์ สารรัตน์. (2558). การมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาของชุมชน อำเภอสะเตาะ
 สำนักงานเขตพื้นที่กา รศึกษาสงขลา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
 สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ลินดา ชุมภูศรี. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
 มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
 วินัย ดิสสงค์ และคณะ. (2553). การบริหารโรงเรียนเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ภาษาและศิลปะ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ศิลป์ชัย อวงตระกูล. (2553). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
 เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
 สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
 สัมมา รณิธย์. (2556). หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ:
 พิมพ์ดีจำกัด
 สัมพันธ์ อุปลา. (2541). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ศึกษา
 ศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง . (2551). ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุขตา แดงสุวรรณ. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สุนิรัตน์ จันทรานุวัฒน์กุล. (2561). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ
บริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุทธิษา เพ็ญศรี. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- สุพจน์ ไวยรัตน์. (2554). บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ
จัดการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประโคนชัย 5 และ 8
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- สุภาวดี วัฒนศิริ. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหาร โรงเรียนปลวกแดง
พิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมเดช สีเส . (2557). คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษา
แห่งชาติ: ขมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพครู.
ชัยนาท.
- สมยศ นาวิการ. (2540). การบริหารและพฤติกรรมองค์การเรื่องการจูงใจจากแนวความคิดไปสู่การ
ประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2553). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ ฯ

คณะกรรมการการรัฐธรรมนูญ สำนักกรรมการ 3.

Cohen, J.M. and Uphoff, N. T. (1981). *Concept and Measures for Project Implementation and Evaluation Rural Development Committee Center for International Studies*. New York : Cornell University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า (แบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร)

1) ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ข้าราชการเกษียณ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนการบริหารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3) นายปัญญา โสธานา ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง ผลการตอบทุกฉบับ
ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ขอขอบพระคุณที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางสาวนรรัตน์ แสงโพธิ์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

ขนาดสถานศึกษา

- ☐ ขนาดเล็ก
☐ ขนาดกลาง
☐ ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารวิชาการ						
1.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา					
2.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น					
3.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา					
4.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา					
5.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของสถานศึกษา					
6.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกสถานศึกษา					
7.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษา					
8.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
9.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในจัดหา สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน					
10.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและกำหนดสถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้					
ด้านการบริหารงบประมาณ						
11.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณประจำปี					
12.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามการจัดสรรงบประมาณ					
13.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณสถานศึกษา					
14.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยระดมทรัพยากรทางการศึกษา					
15.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา					
16.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
17.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการใช้งบประมาณตามจุดประสงค์					
ด้านการบริหารบุคคล						
18.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง					
19.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร					
20.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา					
21.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรสถานศึกษาปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี					
22.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง					
23.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา จัดหาวิทยากรมาช่วยสอนวิชาที่ขาดแคลนหรือให้ความรู้ในสถานศึกษา					
24.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารทั่วไป						
25.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ในสถานศึกษา					
26.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
27.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานอื่น ๆ					
28.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการศึกษา					
29.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาทุนการศึกษาช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน					
30.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือชุมชนในการจัดการศึกษา					
31.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
32.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้และรับข่าวสารเพื่อประสานชุมชนอยู่สม่ำเสมอ					
33.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมจัดกิจกรรมและร่วมพัฒนากับชุมชน					

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(IOC)

ในประเด็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการบริหารสถานศึกษา

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่	คนที่	คนที่	รวม		
		1	2	3			
ด้านการบริหารวิชาการ							
1.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการติดตามการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบและประเมินผลงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
6.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประกันคุณภาพภายในและ การประเมินภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในจัดหา สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนและกำหนดสถานที่ ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารงบประมาณ							
11.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนการใช้งบประมาณประจำปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามการจัดสรร งบประมาณ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
13.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนช่วยเหลือด้าน งบประมาณสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการช่วยระดมทรัพยากรทางการ ศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการ บริหารพัสดุและสินทรัพย์ของ สถานศึกษา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
16.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการ ใช้งบประมาณ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตามรายงานผลการใช้ งบประมาณตามจุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารบุคคล							
18.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนการใช้อัตรากำลัง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
19.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ บุคลากร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร สถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากร ในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพิจารณา จัดหาวิทยากรมาช่วย สอนวิชาที่ขาดแคลนหรือให้ความรู้ ในสถานศึกษา	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
24.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านการบริหารทั่วไป							
25.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาอาคารสถานที่ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประสานงานระหว่างสถานศึกษา กับหน่วยงานอื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดหาทุนการศึกษาช่วยเหลือ นักเรียนขาดแคลน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประสานความร่วมมือชุมชน ในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
32.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการให้และรับข่าวสารเพื่อประสาน ชุมชนอยู่สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33.	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมจัดกิจกรรม และร่วมพัฒนากับชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ผลการหาความเชื่อมั่น (Reliability)

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.988	56

